

Somistuksella luodaan illuusioita

TEKSTI JA KUVAT MARIA AMPUJA

Taisto Poutiainen Mainoskahvasta suunnittelee ja rakentaa messu- ja näyttelyosastoja koti- sekä ulkomailla. Muuttuneella ja kiireisellä alalla tarvitaan yhä luovuutta ja kädentaitoja.

Taiston verstaas sijaitsee Kalliossa Harjukadulla ja työhuoneessa syntyvät teippaukset sekä suunnittelut tietokoneella. Messuosastot sen sijaan nousevat mm. Messukeskukseen, Wanhaan Satamaan, Dipoliin ja Finlandia-talolle.

Työtehtävät koostuvat pääasiassa messuosastojen rakentamisesta ja asiakkaina on pelkästään yrityksiä (ja yhteisöjä). Taisto tekee myös ikkunateippauksia sekä osatoimituksia messuosastoihin, esimerkiksi teippitekstit, -logot ja kuvat. Asiakastilaisuuksia toteutetaan myös mutta näyteikkunasomistuksia taas tehdään todella harvoin. Taisto on myös vastannut Jugendsalissa Yksilöllisen käsityön päivät -tapahtuman osastojen pystytyksestä ja purkamisesta, valaistuksesta sekä yhdistyksen näyttelyosastosta.

Suunnittelua ja rakentamista

Taisto joko suunnittelee kokonaan itse osaston ulkoasun tai vaihtoehtoisesti asiakkaalta tulee suunnitelma ja työ rakennetaan sen pohjalta valmiiksi. Yhteistyötä tehdään myös mainostoimistojen kanssa. Tekniset ratkaisut kuitenkin mietitään aina itse. – Välillä työ on tiukasti rajattu ja välillä taas saa vapaat kädet suunnitella, Taisto kertoo työstään. Itse hankitaan materiaalit ja työstetään niistä.

Messuosastojen rakentamisessa on paljon asioita ja yksityiskohtia mitä ei tule heti ajatelleeksi. Seinien, lattiamateriaalien ja esittelytaulujen lisäksi täytyy suunnitella valaistus, muu rekvisiitta, sähköliitännät, pystytys ja purkaminen. – Joskus suunnitellaan tekstitaulutkin itse kun asiakkaalta tulee valmiina vain teksti, kertoo Taisto. Paljon on tosiaan miettimistä ennen kuin kokonaisuus on valmis. Mainostoimistolta tulee välillä myös suunnitelmia, joiden ideat niin ovat kieltämättä niin lennokkaita, että käytännön toteutus voi olla hankalaa.

Osastoille täytyy myös suunnitella ja hankkia kalusteet, neuvottelutilat, baaritiskit, jääkaappi, mikrot, nettiliittymät eli koko paketti, jotta kaikki on valmiina asiakkaalle. – Itse suunnitellaan paljon, joskus asiakkaalla on idea, joskus suunnit-

telmat tulevat asiakkaan mainostoimistolta, luonnehtii Taisto.

Messuja tehdään myös ulkomaille, paljon Saksaan, Ranskaan, Englantiin, Ruotsiin, ennen Neuvostoliittoon. Ulkomaan

Päivät olivat vain matkustusta hotellin ja messupaikan välillä sekä tiukkaa pystytämistä, jonka jälkeen lähdettiin suoraan koneella takaisin Suomeen. – Ei siinä ole aikaa matkailla, harmittelee Taisto. Ulkomaan messupystytyksiä on noin kahdesta neljään vuodessa. Niitä olisi enemmänkin mutta Taisto haluaa määrän pysyvän kohtuullisena.

Tennispalatsin elokuvavitrinejä somistaa Taiston lisäksi tytär Nina. Oikealla somistukseksi rakennettu pyörivä planeetta.

messumatkat eivät tosin ole niin hienoja kuin äkkiseltään kuulostaisi. Viimeksikin Pariisissa pystytettiin messuosasto 4 päivää lentokentän lähellä oleville messuille.

Teippaukset valmistuvat Taiston verstaalla nopeasti nykytekniikalla.

Päätyminen somistajaksi

Taistolla tulee juhannuksena täyteen 40 vuotta alalla. Lehti-ilmoituksessa haettiin somistajajärjittelijää Kuopion Osuusliikkeen mainososastolle, jossa hän aloitti pari päivää ennen juhannusta vuonna 1967. Välillä hän kävi armeijan, ja 1-vuotisen somistajakoulun markkinointi-instituutissa Helsingissä, oli töissä muutamassa somistamossa ja mainostoimistossa. 1976 Taisto perusti oman yrityksensä Helsinkiin.

Monen alan ammattilainen

Taisto summaa ammatinsa hyviä puolia, työ on vaihtelevaa, saa tehdä käsillä ja käyttää mielikuvitusta. Työssä pitää olla myös materiaalituntemusta, koska koko ajan tulee uusia materiaaleja markkinoille. Pitää miettiä tarkkaan mistä minkäkin tekee. Tennispalatsin vitriiniin erään elokuvan ennakkomainontaan tehtiin pyörivä planeetta riisipaperivarjostimen ympärille, uretaanista pinnanmuotoja ja puusta säteet. Ja lopputulos on kevyt mutta vaikuttava.

Taiston työtä voisi hyvinkin verrata teatterissa lavastajan tai tarpeistonhoitajan työhön. Työ, lopputulos on yleensä vain muutaman päivän pystytettynä ja sen jälkeen se puretaan. – Silmänkääntötempuja ja illuusioita täytyy luoda, luonnehtii Taisto työtään.

Haastetta ammattiin tuo se, kun miettii

ratkaisuja materiaaleihin ja rakenteisiin, kyllä ajatukset ovat kiinni työssä 24 tuntia niin kuin usein yrittäjällä.

Taiston mielestä kaikki työt ovat omalla tavallaan erikoisia kun ne ovat erilaisia. Tietysti erilaiset designosastot ovat mieluisimpia, kun ei ole vain suoraa seinää mitä rakentaa, vaan niissä joutuu miettimään hyviä ratkaisuja.

Somistajan täytyy siis olla kaikkien alojen ammattilainen, niin paljon työhön kuuluu eri taitojen hallitsemis-

ta. Työ on kyllä välillä hyvin fyysistä ja rankkaakin. – Kyllä hiki tursuaa välillä, naureskelee Taisto. Profiililaatikoita, joita rakenteisiin tarvitaan, painaa jo 50-70 kiloa kappaleelta. Näyttelytilat ovat myös välillä sen luonteiset, ettei tavaroita voi viedä kärryillä vaan kaikki on kannettava käsin, jos esimerkiksi lattiamateriaali on niin arka. Monet tilat eivät alun perin ole suunniteltukaan näyttely- tai messutiloiksi, joten pystyttäminen on todella vaativaa ja tavaroiden kantaminen raskasta.

Ala muuttunut

Somistusala on muuttunut paljon 60-luvusta. Ennen tekstitaulut tekstattiin käsin kikkakeppiä ja sivellintä apuna käyttäen. 70-luvulla tuli teippaus, mutta teipit leikattiin alussa käsin. Nyt kaikki tehdään tietokoneella ja tulostetaan. Ennen tehtiin kylttejä myös seripainolla, jonka tulostus on myös korvannut. Muutos on tietysti paljon helpottanut työtä mutta toisaalta toimitusajat ovat kiristyneet. Messut kyllä tiedetään hyvissä ajoin ja esimerkiksi Messukeskukseen pitää tilata sähköt, siivous ym. kuukausi etukäteen, muuten menee lisämaksua.

Mutta rakentamisen aikataulu on tosi tiukka. Ennen, 60-luvulla, oli kaksikin viikkoa aikaa rakentaa messut, nyt saattaa käydä niin, että aamulla pääsee paikalle rakentamaan ja illalla kaiken pitää olla jo valmista. Ja kun messut loppuvat niin purkaminen tehdään usein vielä samana

iltana. Pystytys- ja purkutyö tehdään useasti iltaisin ja viikonloppuisin.

Tytär oppisopimuksessa

Alalla on muuttunut myös ammattinimike, enää ei kouluteta somistajia vaan visuaalisia markkinoijia. Sellaiseksi valmistuu myös Taiston tytär Nina, joka on parhailaan yrityksessä oppisopimuksessa. Ninan eräs näyttötyön aihe oli kampanjapöytä ja ikkunasomistus, johon kuuluivat myös Tennispalatsin vitriinit sekä Yksilöllisen käsityön päivät -tapahtuman näytekkunat Jugendsalissa. Oppisopimus kestää puolitoista vuotta, joulukuusta 2005 heinäkuuhun 2007. Nina on käynyt oppisopimusajasta kerran kuukaudessa 2-3 päivää teoriaopintoja ja tenttejä AJK-Jatkokoulutus Oy:ssä Vantaalla. Heinäkuussa hän lähtee Berliiniin työharjoitteluun kuukaudeksi. Oppisopimustoimisto maksaa asumisen siellä. Nina on ikään kuin mannekiinina saksalaisessa yrityksessä oppisopimusjärjestelmästä siellä, hän saa harjoittelusta myös Europassin. Näyttötutkinto on siis jo tehty ja valmistuminen edessä. Visuaaliseksi markkinoijaksi voi kouluttautua oppisopimuskoulutuksessa tai mm. Amiedussa Helsingissä. Ja alalla voi siis suorittaa ammattitutkinnon. Myös Taisto on joutunut käymään Opetusviraston oppisopimuskouluttajan koulutuksen.

Kaksi yhdistystä

Alalla toimii kaksi eri yhdistystä; Messu- ja Somistusalan Liitto ry on Suomen Yrittäjiin kuuluva toimialajärjestö sekä Somistajayhdistys ry, jossa Taisto on toiminut aikoinaan varapuheenjohtajana ja on nyt kunniajäsenenä. Somistajayhdistys järjestää pienimuotoista koulutusta ja vapaa-ajan toimintaa sekä toimii yksittäisten somistajien yhdysslinkkinä. 60-luvulla yhdistyksessä oli 500 jäsentä, nyt vähemmän, ehkä satakunta. Jäsenet ovat lähinnä Helsingin lähiympäristöstä. Yhdistys teki ennen Somistaja-lehteä ja nyt ilmestyy 2 kertaa vuodessa Messut ja Somistus -lehti yhteistyössä alan toisen yhdistyksen kanssa. Vuosittain tehdään myös Messukalenteri, joka ilmestyy Messut ja Somistus -lehdessä sekä Vuosikirja, joka on samalla visuaalisten markkinoijien oma ammattihakemisto.

Mainoskahva Ky

Taisto Poutiainen
Harjukatu 5, 00500 Helsinki
puh. (09) 787 852, 0400 430 576
poutta@dlc.fi